

УДК 332.1:339.33(477)

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Трубей О.М., к.е.н.*Київський національний торговельно-економічний університет*

У статті досліджено основні показники розвитку оптової торгівлі за областями України. Зокрема, проаналізовано динаміку: кількості та структури підприємств оптової торгівлі за регіонами, обсягів та структури їх товарообороту, забезпеченості складськими площами. Здійснено загальні висновки щодо регіональних особливостей оптової торгівлі в Україні. Визначено залежність основних параметрів розвитку оптової торгівлі в окремих регіонах від рівня їх економічної конкурентоспроможності, основних проблемних факторів розвитку бізнесу та запровадженої державної регіональної політики.

Ключові слова: оптова торгівля, підприємство оптової торгівлі, оптовий товарооборот, державна регіональна політика

The basic development wholesale indexes of regions of Ukraine have been investigated in this article. Namely, amount and structure, volume and structure of commodity turnover, presence storage facility of enterprises of wholesale are analyzed. General conclusions have been carried out in relation to the regional features of wholesale in Ukraine. The dependence of basic parameters of regional wholesale development and economic competitiveness level have been defined. The dependence of basic problems of business development factors and inculcated public regional policy has been identified also.

Keywords: wholesale, wholesale company, wholesale turnover, the state regional policy

Актуальність проблеми. Розвиток ринкової економіки призводить до змін кількісних та якісних параметрів діяльності її основних суб'єктів. Характер цих змін визначає об'єктивну характеристику не лише окремих суб'єктів господарювання, а й галузей економіки, економічної системи країни в цілому та її окремих регіонів. Економічне зростання України не можливе без запровадження обґрунтованої та виваженої регіональної політики, щодо забезпечення позитивної динаміки параметрів рівня й якості життя населення та реалізації соціально-господарського потенціалу території регіону. Одним з найважливіших індикаторів ефективності регіональної політики в окремих областях України виступає розвиток

© Трубей О.М., к.е.н., 2013

торгівлі, і оптової торгівлі зокрема. Саме оптова торгівля, виступаючи сполучною ланкою між виробництвом і сферою споживання, забезпечує значною мірою ефективність товарного обігу регіону, розвиток його ринкової інфраструктури, насичення ринків необхідними конкурентоспроможними товарами та підвищення рівня життя населення.

Аналіз останніх наукових досліджень. Сучасні економічні публікації підтверджують підвищення уваги вітчизняних науковців до питань розвитку оптової торгівлі та визнання її стратегічної ролі у вирішенні питань регулювання попиту та пропозицій на внутрішньому товарному ринку України, встановлення стабільних господарських зв'язків, забезпечення національної економічної безпеки. Найбільшої уваги заслуговують наукові роботи: В. Апопія, Н. Голошубової, В. Торопкова, О. Азарян, М. Балабана, В. Лагутіна, М. Вірта, М. Беспятої., Б. Обритько, А. Савощенко. Розроблені цими науковцями теоретико-методологічні та практичні підходи до вирішення проблем здійснення оптової торговельної діяльності в Україні є досить значущими та фундаментальними. Однак, регіональний аспект розвитку вітчизняної оптової торгівлі є на сьогодні не достатньо дослідженим. Це створює суттєві перешкоди для визначення об'єктивної характеристики цієї сфери торгівлі, розуміння особливостей її розвитку в окремих областях України, розробки та запровадження обґрунтованої державної політики регулювання внутрішньої торгівлі України.

Метою роботи є визначення кількісних і якісних параметрів розвитку регіональної структури вітчизняної оптової торгівлі, обґрунтування основних завдань розвитку регіональної структури оптової торгівлі України.

Викладання основного матеріалу дослідження. Розвиток оптової торговельної діяльності характеризується, передусім, загальною кількістю її суб'єктів, як в цілому по Україні, так і в розрізі окремих регіонів. Як свідчать наведені у таблиці 1 дані кількість оптових підприємств протягом 2008-2010 рр. щорічно зростала у середньому на 4 %, однак, у 2011 р. тенденція змінилася, кількість підприємств почала скорочуватись і становила – 55 388 од. у 2012 р. проти 72 510 од. у 2008 р.

Причиною такої ситуації ймовірно стали складні економічні умови щодо здійснення оптової торговельної діяльності в Україні та високий рівень банкрутства оптових торговельних підприємств. Так, за даними Державної служби статистики за підсумками 2010 р. 40,5%, а за

підсумками 2011 р. 35,7% від загальної кількості оптових підприємств фінансовим показником своєї діяльності мали збиток [9].

Таблиця 1. Динаміка кількості та структури підприємств оптової торгівлі за регіонами України у 2008–2012 рр. *

Регіон	Загальна кількість підприємств					Темп зміни, %				Частка у загальній кількості, %				
	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Україна	72 510	75 132	78 368	64 345	55 388	3,6	4,3	-17,9	-13,9	100	100	100	100	100
АР Крим	1685	1782	1758	1399	1 282	5,8	-1,3	-20,4	-8,4	2,3	2,4	2,2	2,2	2,3
Вінницька	1054	1063	1177	1106	987	0,9	10,7	-6,0	-10,8	1,5	1,4	1,5	1,7	1,8
Волинська	931	1306	1370	1222	1 120	40,3	4,9	-10,8	-8,3	1,3	1,7	1,7	1,9	2,0
Дніпропетровська	6840	7782	7444	6837	4 908	13,8	-4,3	-8,2	-28,2	9,4	10,4	9,5	10,6	8,9
Донецька	7220	7387	6618	5379	4 307	2,3	-10,4	-18,7	-19,9	10,0	9,8	8,4	8,4	7,8
Житомирська	974	882	850	827	825	-9,4	-3,6	-2,7	-0,2	1,3	1,2	1,1	1,3	1,5
Закарпатська	1241	978	1039	722	731	-21,2	6,2	-30,5	1,2	1,7	1,3	1,3	1,1	1,3
Запорізька	4345	4496	4628	3562	2 558	3,5	2,9	-23,0	-28,2	6,0	6,0	5,9	5,5	4,6
Івано-Франківська	890	1078	1044	1119	1 027	21,1	-3,2	7,2	-8,2	1,2	1,4	1,3	1,7	1,9
Київська	2063	1866	1999	1903	1 985	-9,5	7,1	-4,8	4,3	2,8	2,5	2,6	3,0	3,6
Кіровоградська	942	974	1115	828	746	3,4	14,5	-25,7	-9,9	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3
Луганська	3543	3485	3561	3087	3 047	-1,6	2,2	-13,3	-1,3	4,9	4,6	4,5	4,8	5,5
Львівська	2526	2579	3365	3617	3 589	2,1	30,5	7,5	-0,8	3,5	3,4	4,3	5,6	6,5
Миколаївська	1921	2096	2114	1667	1 495	9,1	0,9	-21,1	-10,3	2,6	2,8	2,7	2,6	2,7
Одеська	4505	4818	4910	4332	3 989	6,9	1,9	-11,8	-7,9	6,2	6,4	6,3	6,7	7,2
Полтавська	2771	3008	2735	1921	1 339	8,6	-9,1	-29,8	-30,3	3,8	4,0	3,5	3,0	2,4
Рівненська	585	504	580	650	517	-13,8	15,1	12,1	-20,5	0,8	0,7	0,7	1,0	0,9
Сумська	1772	1627	1686	1554	1 377	-8,2	3,6	-7,8	-11,4	2,4	2,2	2,2	2,4	2,5
Тернопільська	725	677	647	682	715	-6,6	-4,4	5,4	4,8	1,0	0,9	0,8	1,1	1,3
Харківська	4631	5266	5557	5665	5 003	13,7	5,5	1,9	-11,7	6,4	7,0	7,1	8,8	9,0
Херсонська	1217	1304	1252	972	914	7,1	-4,0	-22,4	-6,0	1,7	1,7	1,6	1,5	1,7
Хмельницька	871	857	944	898	859	-1,6	10,2	-4,9	-4,3	1,2	1,1	1,2	1,4	1,6
Черкаська	1663	1262	1153	1060	947	-24,1	-8,6	-8,1	-10,7	2,3	1,7	1,5	1,6	1,7
Чернівецька	385	494	636	326	320	28,3	28,7	-48,7	-1,8	0,5	0,7	0,8	0,5	0,6
Чернігівська	747	638	597	607	560	-14,6	-6,4	1,7	-7,7	1,0	0,8	0,8	0,9	1,0
Київ	15900	16358	18992	11869	9 757	2,9	16,1	-37,5	-17,8	21,9	21,8	24,2	18,4	17,6
Севастополь	563	565	597	537	484	0,4	5,7	-10,1	-9,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9

*Складено автором за матеріалами [5, 6, 8]

Оптова торговельна галузь протягом майже усього кризового періоду підтримувала обсяги діяльності за рахунок укладених довгострокових угод і лише у 2011р. суттєво відчула наслідки фінансово-економічної кризи, що й могло поряд з іншими чинниками, призвести до скорочення кількості підприємств.

Щодо регіонального розподілу, то оптові підприємства розташовані по всій території країни вкрай нерівномірно. Так, частка м. Києва і трьох областей: Донецької, Дніпропетровської, Харківської у загальній

кількості підприємств України становить майже 45%. Дещо менша частка суб'єктів оптової торгівлі розташована на території Луганської, Львівської, Запорізької, Полтавської та Одеської областей. Водночас в таких областях, як Кіровоградська, Рівненська, Чернівецька, Чернігівська частка підприємств становить близько 1% від загальної кількості по країні. Найбільш суттєві негативні зміни щодо скорочення кількості оптових підприємств у 2012 р. відносно 2008 р. спостерігаються у таких областях, як: Запорізька (- 1787 од. або - 41,1%), Донецька (- 2913 од. або - 40,4%), Дніпропетровська (- 1932 од. або - 28,2%), Черкаська (- 716 од. або - 43,1%), Полтавська (- 850 од. або - 30,7%).

Разом з тим по таких областях, як: Івано-Франківська, Волинська, Львівська, Харківська темпи негативних змін є незначними, а кількість оптових підприємств перевищує докризові показники. Така ситуація може пояснюватися активним запровадженням у цих регіонах положень «Програми розвитку внутрішньої торгівлі у 2012 році». Так, за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України у Львівській області протягом 2012 р. відкрито ряд підприємств оптової торгівлі, зокрема: магазин-склад ТОВ «СП «АКАН» площею 632 м², магазин-склад непродовольчих товарів ТОВ ВКФ «РОМ Лтд» площею 627,7 м², магазин-склад алкогольних напоїв Філія «Юніпродукт Львів» площею 450 м², магазин-склад електротоварів ПП «Торговий дім «Електрокабель» площею 266,3 м² та ще ряд магазинів-складів у Дрогобицькому, Радехівському, Самбірському районах області. У селі Смолигів Луцького району (Волинська область) відкрито логістичний центр корпорації «Нестле», у місті Луцьку відкрито четвертий в Україні центр оптової торгівлі «METRO база» для задоволення потреб фізичних осіб-підприємців, компаній та офісів, які працюють у сфері торгівлі, ресторанного та готельного господарства. У місті Івано-Франківську створено оптове підприємство ТОВ «Агроторговий дім «Плодоовочевий», яке здійснює торгівлю сільськогосподарською продукцією, а також діє найбільше у регіоні оптове підприємство ТОВ «Прикарпатській торговий дім»[7].

Основними негативними наслідками регіональної диспропорції у розвитку оптової торгівлі України є: нерівномірність у забезпеченні різних областей країни товарами споживчого призначення, і як наслідок, виникнення дефіциту певних видів товарів та зниження ступеня задо-

волення споживчих потреб; спотворення конкурентного середовища у сфері оптової торгівлі в деяких регіонах; посилення диспропорцій їх економічного розвитку.

Кількість підприємств є важливою характеристикою розвитку галузі, однак для оптової торгівлі більш суттєвим параметром виступає показник оптового товарообороту (у тому числі у розрахунку на одне підприємство), який відображає обсяги та результати оптової торговельної діяльності у грошових одиницях виміру (табл. 2).

Таблиця 2. Динаміка товарообороту підприємств оптової торгівлі за регіонами України у 2008-2012 рр.

Регіон	Загальний оборот, млрд грн					Темп зміни, %			
	2008	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Україна	1165,40	954,10	1142,40	1107,30	1093,29	-18,1	19,7	-3,07	-1,26
АР Крим	14	14,3	16,3	14,1	13,0	2,1	14,0	-13,5	-7,5
Вінницька	8,4	9,1	10,9	7,7	8,9	8,3	19,8	-29,4	15,7
Волинська	29,3	29,4	24,7	13,3	13,6	0,3	-16,0	-46,2	2,4
Дніпропетровська	116,9	103,3	103,2	97,4	85,9	-11,6	-0,1	-5,6	-11,8
Донецька	161,2	126,5	186,4	238	207,1	-21,5	47,4	27,7	-13,0
Житомирська	6,2	4,5	14,5	5,4	5,6	-27,4	222,2	-62,8	4,5
Закарпатська	8,1	6,2	8,5	10,1	8,8	-23,5	37,1	18,8	-12,9
Запорізька	34,8	22,4	30,1	21,4	16,9	-35,6	34,4	-28,9	-21,2
Івано-Франківська	7,4	9,4	10,5	6,3	7,3	27,0	11,7	-40,0	15,2
Київська	38	37,1	46,1	50,5	61,1	-2,4	24,3	9,5	21,0
Кіровоградська	6,7	7	9,1	9,2	12,2	4,5	30,0	1,1	32,1
Луганська	25	24,3	25,7	18,8	19,0	-2,8	5,8	-26,8	1,1
Львівська	26,5	23,4	27,5	39,4	41,7	-11,7	17,5	43,3	5,7
Миколаївська	21,2	24	25,7	17,1	16,6	13,2	7,1	-33,5	-2,7
Одеська	55,7	51,5	52,2	45,5	42,9	-7,5	1,4	-12,8	-5,7
Полтавська	20,6	17,3	34,5	11,8	11,4	-16,0	99,4	-65,8	-3,0
Рівненська	9,2	3,5	4,2	4,7	4,4	-62,0	20,0	11,9	-6,6
Сумська	6	5,2	6,1	5,4	5,0	-13,3	17,3	-11,5	-7,8
Тернопільська	4	6,5	7,5	11,7	19,4	62,5	15,4	56,0	66,1
Харківська	56	45,8	51,3	51,8	51,4	-18,2	12,0	1,0	-0,8
Херсонська	11,4	10,6	12,1	8,3	7,2	-7,0	14,2	-31,4	-13,0
Хмельницька	6,2	5,5	6,4	5,5	6,1	-11,3	16,4	-14,1	11,1
Черкаська	11,4	9,9	10,8	11,8	13,0	-13,2	9,1	9,3	10,4
Чернівецька	4,2	3	3	3,2	3,2	-28,6	0,0	6,7	-0,8
Чернігівська	5,6	4,8	6,4	7,2	7,1	-14,3	33,3	12,5	-1,8
Київ	465,6	342,6	396,8	383,8	400,8	-26,4	15,8	-3,3	4,4
Севастополь	5,8	7	11,9	7,9	3,7	20,7	70,0	-33,6	-53,5

*Складено автором за матеріалами [5, 6, 8]

Як свідчать наведені дані, обсяг оптового товарообороту в цілому по Україні протягом 2011-2012 рр. має тенденцію до зменшення, хоча, у 2012 р. темпи скорочення призупинилися відносно попереднього року. Найбільші обсяги загального обороту підприємств оптової торгівлі

спостерігаються у м. Києві – близько третини усього обсягу. Стійка позитивна динаміка зростання даного показника у цьому регіоні перервалася лише у 2009р., коли темп падіння сягнув позначки у 26,4%.

Київ й надалі залишається лідером з обсягів оптового продажу, з часткою у 2012р. – 36,7% (рис. 1). Це обумовлено передусім високою концентрацією капіталу в регіоні, значним рівнем ділової та інвестиційної активності, підвищеним попитом на товарному ринку. Значні обсяги оптового продажу у продовж усього досліджуваного періоду спостерігаються у: Донецькій, Дніпропетровській, Харківській, Київській та Одеській областях, на частку яких у 2012 р. припадало відповідно 18,9%, 7,9%, 4,7%, 5,6%, 3,9%. Така закономірність є природною, оскільки саме ці регіони є промислово-економічними центрами України з розвиненою інфраструктурою та значною густотою населення. Крім того, за попередньо проведеним аналізом на цих територіях зосереджена найбільша кількість суб'єктів оптової торгівлі.

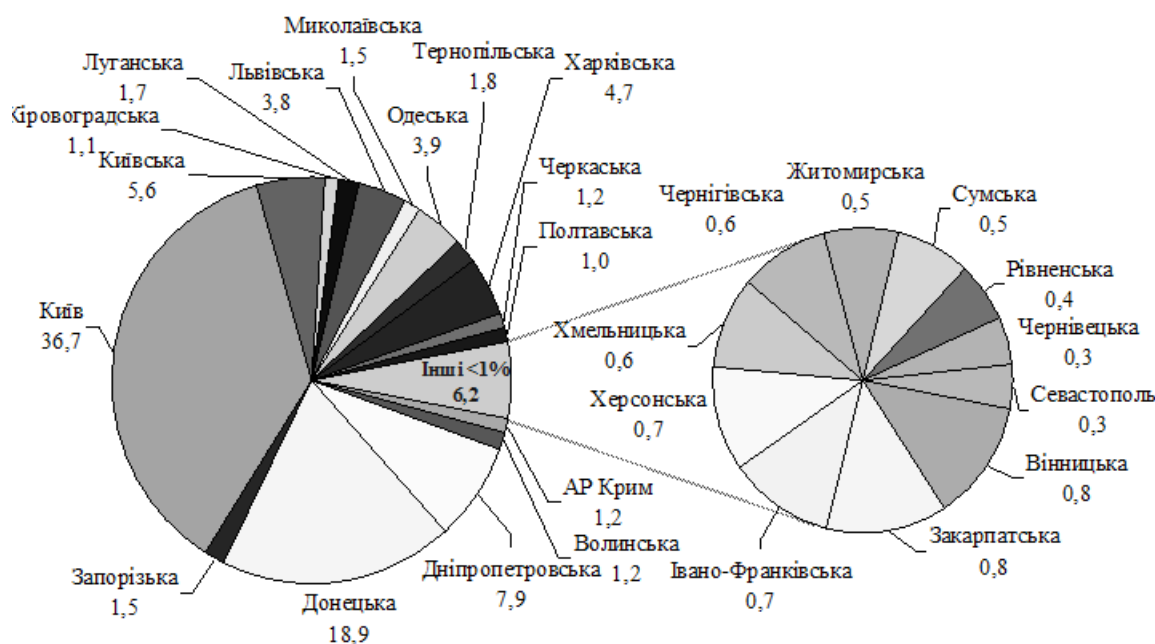

Рис. 1. Структура товарообороту підприємств оптової торгівлі у 2012 р. за регіонами України, %

Динаміка розвитку показника оптового товарообороту у цих областях підпорядковується загальній тенденції щодо падіння темпів приросту у 2009р. Решта регіонів України виділяються незначними обсягами оптової торговельної діяльності. Наприклад, у Вінницькій, Житомирській, Закарпатській, Рівненській, Сумській, Івано-Франківській, Чернівецькій та Чернігівській, Хмельницькій, Херсонській областях рівень оптового

товарообороту менший 1% від загального обсягу по країні. Така ситуація пояснюється передусім особливостями розміщення продуктивних сил та динамікою розвитку грошових доходів населення у цих областях. Високий рівень розбіжностей показника обсягу обороту оптових підприємств у різних регіонах України обумовлений, у тому числі, й загальною регіональною політикою держави.

Схожа тенденція спостерігається і щодо суми товарообороту у розрахунку на одне підприємство (рис. 2).

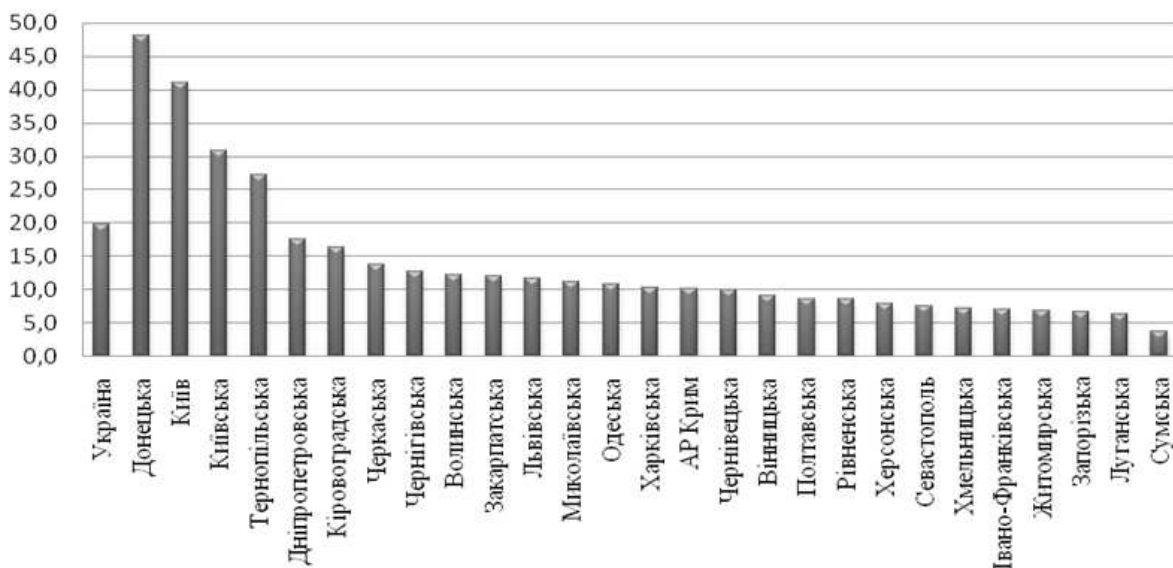

Рис. 2. Товарооборот підприємств оптової торгівлі у розрахунку на одне підприємство за регіонами України у 2012 році, млн грн

Так, у 2012 р. на одне підприємство оптової торгівлі України в середньому припадало 19,7 млн. грн. Найбільші обсяги даного показника були у Донецькій області – 48,1 млн. грн., м. Києві – 41,1 млн. грн., Київській обл. – 30,8 млн. грн. та Тернопільській обл. – 27,2 млн. грн. По інших регіонах цей показник суттєво менший. У зв'язку з цим, з огляду на специфіку оптової торгівлі, можна говорити про значну подрібненість підприємств цієї сфери товарного обігу, а як наслідок їх незначний комерційний потенціал.

Важливою характеристикою розвитку вітчизняної оптової торгівлі є оцінка матеріально-технічного потенціалу суб'єктів оптової торгівлі. Базою такого дослідження є показники, що характеризують наявність та забезпеченість цих суб'єктів господарювання складською площею. Дані щодо динаміки та структури загальної площі складських будівель і споруд на підприємствах оптової торгівлі за регіонами України у 2008-2012 рр. свідчать про негативні зміни стану матеріально-технічної бази

оптової торгівлі [5,6,8]. Так, протягом усього періоду існувала тенденція щодо зменшення складської площі, середній темп скорочення даного показника протягом п'яти років становив близько 8 %. Загальна складська площа у 2012 р. зменшилася відносно 2008 р. на 4531,3 тис. м², або на 29,5%. Аналіз структури загальної площі складських будівель і споруд за регіонами України підтверджує загальні тенденції в оптовій торгівлі, а саме нерівномірний характер розвитку. Так, лідерами по розміщенню складів, є: м. Київ, Дніпропетровська, Донецька, Харківська, Київська області.

Результативним показником інтенсивності розвитку оптової торговельної діяльності є рівень забезпеченості суб'єктів господарювання складською площею. Розрахунок середньої складської площі на одне підприємство за регіонами країни подано у таблиці 3.

Таблиця 3. Загальна складська площа у середньому на одне підприємство оптової торгівлі за регіонами України у 2008-2012 рр.

Регіон	Загальна площа (м ²)					У т.ч. закриті склади (м ²)				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Україна	211,9	181,8	159,4	180,1	195,7	152,7	126,8	115,2	138,7	145,8
АР Крим	333,4	349,6	314,9	378,5	346,8	241,8	272,6	275,1	347,5	311,1
Вінницька	708,1	685,7	584,9	612,7	405,5	402,5	420,5	411,1	435,1	328,9
Волинська	229,4	139,6	162,2	177,6	173,4	171,6	98,6	103,9	151,5	127,7
Дніпропетровська	186,2	162,1	127,2	134,9	184,7	139,3	117,9	86,7	98,2	138,1
Донецька	177,0	159,4	119,8	114,9	118,4	95,2	85,6	61,2	80,7	87,2
Житомирська	193,9	173,5	206,3	177,0	157,9	163,6	139,4	173,4	149,5	130,7
Закарпатська	174,9	148,8	133,1	176,1	162,2	121,7	107,9	101,2	134,1	133,4
Запорізька	178,4	133,0	124,8	162,5	188,2	147,1	104,4	92,2	104,2	113,3
Івано-Франківська	362,2	316,4	324,5	265,4	280,0	308,9	247,8	269,9	230,3	250,1
Київська	245,8	192,8	161,5	206,5	195,0	168,1	130,8	110,6	127,5	128,7
Кіровоградська	207,9	545,6	443,8	139,1	127,4	200,4	141,9	74,9	76,6	56,8
Луганська	275,2	259,2	171,2	163,9	128,9	128,8	109,7	89,6	98,5	93,0
Львівська	186,2	168,7	162,0	163,6	130,0	144,8	118,1	126,3	133,9	94,8
Миколаївська	361,5	321,2	258,3	289,5	317,8	280,1	261,4	229,8	258,2	289,1
Одеська	217,9	180,3	173,6	219,2	195,3	178,4	151,8	149,7	186,2	164,1
Полтавська	347,8	296,7	163,1	272,8	530,3	217,9	179,0	147,1	247,5	499,4
Рівненська	439,2	347,3	262,6	244,0	290,7	239,6	206,9	164,3	145,4	175,1
Сумська	149,4	156,9	150,9	126,4	163,0	125,7	143,9	129,1	100,2	131,6
Тернопільська	280,5	336,4	424,3	416,5	250,9	207,3	239,3	298,1	324,1	204,5
Харківська	131,1	123,8	140,7	84,7	86,0	114,2	103,8	124,5	68,6	74,2
Херсонська	354,9	143,4	148,1	217,1	222,6	319,0	125,4	124,5	171,5	169,7
Хмельницька	285,6	315,8	256,0	297,3	204,3	264,3	268,0	203,2	218,5	161,5
Черкаська	340,1	270,4	457,7	231,8	218,6	327,8	262,7	293,7	210,2	198,2
Чернівецька	310,9	148,7	134,1	462,4	443,5	271,2	120,5	117,7	331,4	345,9
Чернігівська	540,7	433,6	397,1	392,8	434,5	336,9	216,2	179,0	180,8	197,9
Київ	114,5	78,3	76,5	138,9	212,4	80,3	64,2	59,6	111,5	124,2
Севастополь	143,1	84,9	82,7	58,9	61,5	129,9	74,6	67,8	46,8	48,0

*Складено автором за матеріалами [5, 6, 8]

Загальна складська площа, що в середньому припадала на одне

підприємство, протягом 2008 - 2010 рр. суттєво зменшувалася і складала у 2010 р. лише 159,4м², у тому числі закритих складів – 115,2м². У 2011 р. ситуація змінилась у бік зростання даного показника, який склав у 2012 р. – 195,7м² по загальній площі і 145,8м² по закритих складах. Однак таке зрушення відбулося, передусім за рахунок зменшення кількості оптових торговельних підприємств (- 22985 одиниць до 2010 р.). Регіонами, де зазначені показники вищі за середні по Україні, є Вінницька, Київська, Івано-Франківська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Чернівецька, Чернігівська області, АР Крим. Таким чином ті області, які мають меншу кількість оптових підприємств краще забезпечені складськими площами і, навпаки, регіони з високою концентрацією торговельних посередників вкрай мало забезпечені складами. Так, на одне оптове підприємство м. Києва припадає в середньому лише 212,4м² загальної складської площі, у Донецькій області – 118,4м², Дніпропетровській – 184,7м². Таким чином, гіпертрофована за кількісними параметрами розвитку оптова торгівля України не володіє необхідним матеріально-технічним потенціалом.

Висновки. Результати проведеного дослідження свідчать, що регіональні особливості розвитку оптової торгівлі України перебувають у прямій залежності від економічної конкурентоспроможності її окремих областей та основних проблемних факторів розвитку бізнесу на їх території. Так, відповідно «Звіту про конкурентоспроможність регіонів України» опублікованого за сприяння Всесвітнього економічного форуму [3], найнижчий рівень інтегрального індексу конкурентоспроможності та ефективності ринку товарів серед 27 регіонів України мають відповідно такі області: Херсонська (27/27), Кіровоградська (26/20), Житомирська (25/22), Чернігівська (24/26), Тернопільська (25/23). По цих же областях та ряду інших спостерігається і незначний розвиток оптової торговельної діяльності. У зв'язку з цим нагальним завданням державної регіональної політики має бути передбачення заходів, щодо стимулювання розвитку оптової торговельної діяльності у зазначених областях країни з урахуванням щільності населення, потреб товаровиробників та місцевої роздрібно-торгівлі. Зокрема: застосування особливих умов оподаткування, запровадження пільгової кредитної та орендної політики, здійсненні державних інвестицій у створення

матеріально-технічної бази підприємств галузі, у тому числі на засадах державно-приватного партнерства, створення міжрегіональних та регіональних інформаційно-консалтингових центрів щодо розвитку товарних ринків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Беспята М.М. Особливості трансформації оптової торгівлі на споживчому ринку донецького регіону / М. М. Беспята // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2012. – Вип. 2., Том 1. – С. 47–50.
2. Голошубова Н.А. Опт XXI века. Государственное регулирование развития оптовой торговли / Н.А. Голошубова, В.М. Торопков, И.С. Луценко // Торговое дело. – 2006. – № 7. – С. 12–19.
3. Звіт про конкурентоспроможність регіонів України 2012 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.feg.org.ua/>
4. Мардар Д.О., Борінос І. Проблеми розвитку оптової торгівлі України /Д.О. Мардар, І. Борінос // Вісник східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля. – 2012. – № 8 (179). – С.316–320.
5. Оптова і біржова торгівля України : стат. зб. – К. : Держкомстат України, 2009. – 85 с.
6. Оптова і біржова торгівля України : стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 97 с.
7. Програма розвитку внутрішньої торгівлі у 2012 році. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [/www.me.gov.ua/](http://www.me.gov.ua/)
8. Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі за 2012 р. : стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 30 с.
9. Фінансові результати підприємств до оподаткування за видами економічної діяльності : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>